

ЗМІСТ ЕТНОПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ФАХІВЦЯ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Динамічність нинішнього життя, глобалізація економіки, новітні міграційні процеси, етносоціальна структура країни актуалізують етнопедagogічну творчість фахівця в галузі освіти. Етнопедagogічну творчість у вузькому і широкому значенні розглянуто як різновид педагогічної творчості та елемент етнопедagogічної компетентності. Зміст етнопедagogічної творчості фахівця в галузі освіти визначається специфікою його діяльності та структурно-функціональною характеристикою етнопедagogічної компетентності. У статті представлено характеристику змісту етнопедagogічної творчості в контексті мотиваційно-ціннісного, когнітивного, операційно-технологічного, індивідуально-особистісного (структурні) та гносеологічного, гуманістичного, комунікативного, навчального, виховного, нормативного, інформаційного (функціональні) компонентів етнопедagogічної компетентності.

Зміст етнопедagogічної творчості визначає такі напрями професійної підготовки фахівця в галузі освіти, які можуть реалізуватися під час аудиторної, самостійної, науково-дослідницької роботи студентів, впродовж їхньої педагогічної практики: формування основи для етнопедagogічної творчості вчителя, вихователя – системи знань про традиції навчання та виховання дітей в українців та інших народів світу; формування низки переконань, пов'язаних з етнопедagogічною творчістю – про цінність етнопедagogічного фонду знань, можливість творчого застосування здобутків народної педагогічної культури на різних етапах педагогічного процесу; формування системи професійних компетенцій, які вможливають етнопедagogічну творчість – уміння і навички творчого застосування етнопедagogічного матеріалу на теоретичному та практичному рівнях, спроможність удосконалити здобуті професійні компетенції у процесі науково-дослідницької діяльності; формування якостей особистості, які виступають підґрунтям для етнопедagogічної творчості – уважності, спостережливості, професійного мислення, емпатійності, креативності, педагогічної інтуїції тощо.

Ключові слова: педагогічна творчість, етнопедagogічна компетентність, етнопедagogічна творчість, зміст етнопедagogічної творчості вчителя-вихователя.

Динамічність нинішнього життя вимагають від сучасної людини для її продуктивної адаптації в соціумі, інформаційному просторі, професійної конкурентоспроможності не лише певного обсягу знань, а й постійного їх оновлення, самостійності, оперативності, гнучкості, нестандартності застосування. Така спроможність у фахівця в галузі освіти, пов'язана з педагогічною творчістю, набуває особливої цінності, оскільки зорієнтована на якісну організацію освітнього процесу й на формування креативності кожного учня.

В умовах глобалізації економіки, новітніх міграційних процесів актуалізується етнопедagogічна творчість, що передбачає врахування в освітньому процесі виховних стереотипів поведінки та соціалізації людини, які мають культурно-історичну зумовленість, кваліфіковане креативне оперування інформацією про відомі національні педагогічні системи, створення на цій основі сучасної життєдайної педагогічної теорії і практики.

Педагогічна творчість як предмет вивчення фігурувала у дослідженнях В. І. Загвязінського, В. А. Кан-Калика, Я. О. Пономарьова, М. М. Поташника, С. О. Сисоевої, Р. П. Скульського. Ідея педагогічної творчості як показника професіоналізму, що виявляється на вищих рівнях педагогічної майстерності, розвивається в межах акмеології та професійної педагогіки Н. В. Гузій, І. А. Зязюном, Н. В. Кічук, А. К. Марковою, Н. М. Тарасевич та іншими науковцями.

Здобутки етнопедagogіки як педагогічної науки аналізували у своїх працях Г. Н. Волков, В. І. Кононенко, В. Г. Кузь, В. С. Кукушин, Н. В. Лисенко, В. А. Мосіяшенко, Є. Н. Приступа, М. Г. Стельмахович, Є. І. Сявавко, Т. П. Усатенко; традиції соціалізації дітей у різних народів вивчали А. Е. Измайлов, Л. І. Редькіна, К. І. Салімова, М. А. Хайруддінов, інші вчені. Процеси етнопедagogічної підготовки майбутнього вчителя та формування у нього етнопедagogічної культури досліджували В. О. Ніколаєв, М. Г. Харитонов. Сутність етнопедagogічної творчості як елемента етнопедagogічної компетентності фахівця в галузі освіти не знайшли належного висвітлення в науковій літературі, що й зумовило мету цієї статті.

Мета статті – визначення змісту етнопедagogічної творчості фахівця в галузі освіти та деяких особливостей його врахування в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі освіти.

Поняття педагогічної творчості розглянуто в межах педагогіки творчості [5]. Педагогічну творчість у цій галузі педагогіки визначено як оригінальне та високоефективне вирішення вчителем-вихователем навчально-виховних завдань із проектуванням розвитку особистості дитини, зокрема і її креативності, застосуванням нестандартних прийомів діяльності, самовдосконаленням самого педагога. Кожен фахівець у галузі освіти покликаний творчо застосовувати знання, прогнозувати свою діяльність, бути здатним до інноваційної, дослідницької діяльності, тим самим підтверджуючи свій професіоналізм.

У контексті визначення сутності педагогічної творчості особливої актуальності набуває ідея М. О. Бердяєва щодо зв'язку творчості людини з її свободою, яка вможливає реалізацію індивідуального і неповторного, що криються в кожній особистості [1]. Зазначена свобода в контексті діяльності фахівця в галузі освіти, на нашу думку, може виявлятися в його здатності мати творче самопочуття, окриленість у вирішенні професійних завдань, прагнення і спроможність розуміти учнів, нестандартно спілкуватись з ними, бачити

неповторність кожної дитини, усвідомлювати педагогічну проблему та альтернативно мислити у процесі її розв'язання, націлено вибирати стандартні й нестандартні методи і прийоми, технології навчання і виховання тощо. Творчість педагога, його свобода у зовнішньому вияві забезпечує самоствердження й самореалізацію фахівця.

Вияв творчого потенціалу педагога у професійній діяльності ускладнюється етносоціальною структурою конкретного суспільства, зокрема й українського, до якого, згідно з офіційними даними, входять представники понад 130 етносів. Україну за складом населення відносять до держав з поліетнічним складом населення [2, с. 8]. Так, педагог має враховувати, що в етносоціальній структурі країни виокремлюють українську націю та етнічні меншини, до яких відносять такі етнічні групи: росіяни, білоруси, молдовани, болгары, угорці, румуни, поляки, євреї, вірмени, греки, татари, рома, азербайджанці, грузини, німці, литовці, словаки, чехи, естонці тощо. У багатьох етнічних спільнот населення України існують внутріетнічні групи – субетнічні утворення, які внаслідок різних причин зберігають специфічні риси культури, діалектні особливості мови та самоназву. Внаслідок новітніх міграційних процесів, до яких залучена й Україна, в ній збільшилась кількість ороків, іжорців, ескімосів, в'єтнамців, курдів [2, с. 6–8]. Аналіз етнічного складу населення України свідчить, що представники зазначених ста тридцяти етносів, крім корінних жителів, переселились на Україну із Західної Європи, різних частин Азії, Америки, Африки, Австралії.

Враховуючи національний склад населення України, новітні міграційні процеси, сучасні вчителі, вихователі будуть мати здатність якісно організувати педагогічний процес лише за умови володіння інформацією щодо педагогічних традицій українців, інших етносів світу, не обмежуючись при цьому одним континентом планети. Оперування таким великим обсягом інформації, педагогічний аналіз якого ґрунтується не лише на знаннях з педагогіки, а й з історії (етнічної історії, етнографії), психології (загальної психології, етнопсихології, соціальної психології), соціології (етносоціології), географії (етнічної географії), екології (етнічної екології), філології (етнопсихолінгвістиці, топоніміці), релігієзнавства, культурології, мистецтвознавства тощо, актуалізує потребу в етнопедагогічній творчості вчителя, вихователя.

Етнопедагогічну творчість ми трактуємо як різновид педагогічної творчості, сутність і зміст якої визначено її причетністю до етнопедагогічної компетентності. Етнопедагогічну компетентність ми розглядаємо як різновид педагогічної компетентності, динамічне особистісне утворення фахівця в галузі освіти, що передбачає на основі досягнутої народної педагогічної культури врахування актуальності окремих її елементів у процесі осмислення й розвитку педагогічної теорії та організації сучасної педагогічної практики. Відповідно, етнопедагогічну творчість можна визначити як різновид педагогічної творчості, що передбачає нестандартне оперування вчителя-вихователя етнопедагогічною інформацією з метою створення оптимальних умов для формування творчої особистості учнів, вихованців, організації діалогічного педагогічного спілкування, удосконалення організації педагогічного процесу, забезпечення самореалізації та творчого довголіття педагога в умовах сучасного полікультурного суспільства.

Керуючись акмеологічними положеннями щодо педагогічної творчості, розробленими А. К. Марковою [3, с. 87], ми вирізняємо два значення етнопедагогічної творчості. Етнопедагогічна творчість у вузькому значенні – це процес і результат знаходження принципово нових прийомів, засобів, методів, принципів, технологій навчання і виховання на основі опрацювання етнопедагогічного матеріалу; у широкому – професійне оперування вчителя-вихователя етнопедагогічною інформацією в сучасних умовах, творче застосування традиційних засобів, методів навчання і виховання дітей, врахування національної належності учнів та їхніх батьків у змісті та формах виховної роботи, у педагогічному спілкуванні, використанні етнопедагогічних матеріалів у процесі розвитку творчих здібностей дітей та в ході власного професійного вдосконалення [6, с. 47].

Зважаючи на широке значення поняття «етнопедагогічна творчість», у визначенні змісту цього виду творчості фахівця в галузі освіти доцільно звернутися до специфіки його діяльності та структурно-функціональної характеристики етнопедагогічної компетентності.

Сучасний вчитель, вихователі у своїй роботі керується такими принципами: гуманізації та демократизації педагогічного процесу, особистісно-орієнтованого підходу до розвитку особистості дитини; виховання поваги до культурних цінностей, історико-культурних надбань і традицій народів України та інших народів світу; єдності виховних впливів сім'ї і закладів освіти; інтеграції у міжнародний освітній та науковий простір [4]. Реалізація вимог цих принципів у закладах освіти передбачає сформованість у працівників цих закладів низки компетенцій: здатність фахівців творчо опрацьовувати світовий педагогічний досвід, у визначенні змісту і форм педагогічного процесу враховувати етнічну належність вихованців, налагоджувати співпрацю з їхніми батьками, – що визначає якість виховання учнів, їхню спроможність до творчості, особистісної самореалізації у процесі подальшого навчання та професійної діяльності тощо.

Етнопедагогічна творчість педагога пронизує різні компоненти компетентності, серед яких у першу чергу варто звернути увагу на мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-технологічний, індивідуально-особистісний (структурні) і гносеологічний, гуманістичний, комунікативний, навчальний, виховний, нормативний, інформаційний (функціональні) компоненти етнопедагогічної компетентності [7, с.385–387]. Етнопедагогічна творчість в різних компонентах набуває своїх особливостей вияву.

Етнопедагогічна творчість на рівні мотиваційно-ціннісного компонента етнопедагогічної компетентності реалізується у творчій спрямованості професійної діяльності; актуальній готовності до використання

загальнокультурного й етнопедагогічного фонду знань у процесі вирішення професійних завдань; бажанні оволодівати здобутками народної педагогічної культури та творчо їх застосовувати в навчально-виховному процесі (хоча б у визначенні мети, завдань та змісту різних напрямів виховання сучасних дітей, застосування традиційних методів і прийомів спонукання учнів до різних видів діяльності); переконаності в наявності творчого потенціалу в народнопедагогічному досвіді, у цінності етнопедагогічної освіти; прагненні розкрити творчі здібності кожного вихованця; усвідомленні потреби врахування здобутків етнопедагогіки в процесі формування креативності учнів, представників різних національностей; націленості на вияв професійної творчості в рамках етнопедагогічної самоосвіти та етнопедагогічної діяльності тощо.

На рівні когнітивного компонента етнопедагогічна творчість виявляється у креативному оперуванні етнопедагогічними фактами, які є елементами сформованої системи етнопедагогічних поглядів вчителя-вихователя; осмисленні теоретичних підходів до трактування досвіду народної педагогіки; орієнтації в основних ціннісно-сміслових етнопедагогічних домінантах та їх проєкції на проблеми сучасного світу; виявленні прихованих властивостей педагогічної дійсності; спроможності формулювати сучасні педагогічні проблеми, сутність яких та розв'язання пов'язані з традиційними народними поглядами на виховання та народнопедагогічною практикою; поглибленні аналізу педагогічних ситуацій; моделюванні вирішення сформульованих педагогічних завдань з урахуванням здобутків народної педагогічної культури; створенні нових педагогічних теорій, технологій, методів, прийомів навчання і виховання на основі творчого опрацювання етнопедагогічного матеріалу.

Етнопедагогічна творчість на рівні операційно-технологічного компонента передбачає творче застосування етнопедагогічних знань під час розв'язання нестандартних педагогічних завдань, в інноваційній та дослідницькій діяльності, у процесі педагогічного спілкування, дотримання норм етикету в моно- та кроскультурній взаємодії, створення на цій основі позитивного професійного іміджу.

Етнопедагогічна творчість на рівні індивідуально-особистісного компонента буде реалізована в культурній самоідентифікації, спроможності вихователя враховувати народнопедагогічний досвід у процесі власного професійного самовдосконалення, під час самодіагностики сформованості зазначеного виду педагогічної творчості тощо.

Функціональні компоненти етнопедагогічної компетентності визначають такий зміст етнопедагогічної творчості фахівця в галузі освіти:

– гносеологічний – передбачає творче оперування матеріалами різних складників народної педагогіки (родинознавства, народного дитинознавства, народного виховання, народної дидактики, народної педагогічної деонтології); спроможність до виявлення проблем сучасної педагогіки, розв'язання яких можливе із врахуванням здобутків етнопедагогіки; самоосвіту в галузі етнопедагогіки; плідний аналіз праць відомих педагогів, мислителів про народну педагогіку, якісне порівняння педагогічних традицій різних народів; розробку на цій основі власних виховних систем; організацію етнопедагогічного дослідження та наукового дослідження проблем етнопедагогічного характеру;

– гуманістичний – реалізується на рівні оперування матеріалами народного дитинознавства; розуміння дитини, її стану, прагнень, пізнавальних можливостей, усвідомлення її неповторності й оригінальності, прийняття дитини будь-якої національності, раси; спроможність діяти в умовах полікультурного середовища відповідно до принципів педагогічного такту;

– комунікативний – орієнтує на налагодження зв'язку з дітьми та їхніми батьками, представниками різних національностей; керування правилами міжнаціонального спілкування, тактовне застосування прийомів рефлексивного слухання в умовах такого виду спілкування; спроможність знайти індивідуальний підхід до кожної дитини через застосування засобів і прийомів народної педагогіки; організацію діалогічного спілкування в умовах багатонаціонального дитячого колективу; застосування різних прийомів педагогічної взаємодії, що попереджають виникнення конфліктних ситуацій; володіння технікою виразного виконання фольклорних творів, зацікавлення дитячими народними іграми тощо;

– навчальний – передбачає творче оперування матеріалами народної дидактики, відкритість до інновацій, спроможність до застосування в педагогічному процесі традиційних методів, прийомів і засобів навчання в межах інноваційних технологій; здатність до одухотворення знань, застосування з цією метою народних творів, зокрема й дитячого фольклору (казок, небилиць, загадок, пісень, ігор, лічилок тощо);

– виховний – націлює на творче оперування матеріалами народного виховання, народної педагогічної деонтології в процесі організації різних напрямів виховання; на відкритість до інновацій в організації виховного процесу, уміння знаходити в них елементи традиційності; на застосування з метою формування у дітей різних якостей особистості, зокрема й креативності, фольклорних творів (потішок, казок, пісень, ігор, закличок, примовок, мирилок, жартів, танців тощо), народних іграшок; володіння мистецтвом організації народної дитячої гри тощо;

– нормативний – виявляється у спроможності в процесі виконання менеджерської функції орієнтуватися на відповідні етнопедагогічні цінності, застосовувати перевірені багатовіковою педагогічною практикою засоби ефективної організації діяльності учнів; простежити розвиток поглядів на вчителя та його роль в суспільстві, що є традиційними для різних народів; раціонально організувати свою педагогічну діяльність, керуючись положеннями народної деонтології та інших складників народної педагогіки;

– інформаційний – реалізується на рівні умінь педагога знайти та опрацювати етнопедагогічну інформацію через різні інформаційні джерела; використати різноманітні діагностичні методики для отримання інформації щодо інтересів дітей культурологічного характеру, ступеня ефективності застосування в педагогічному процесі етнопедагогічного матеріалу, традиційних засобів навчання і виховання тощо.

Зміст етнопедагогічної творчості визначає такі напрями професійної підготовки фахівця в галузі освіти, які можуть бути реалізовані під час аудиторної, самостійної, науково-дослідницької роботи студентів, впродовж їхньої педагогічної практики:

– формування основи для етнопедагогічної творчості вчителя, вихователя – системи знань про етнос, народні погляди на дитину, її вікову періодизацію, родину та особливості родинного виховання дітей; мету, завдання, принципи, правила, методи, засоби, прийоми, форми навчання й виховання юних поколінь; особливості виховання патріота-лицаря та формування в дітей зорієнтованості на національне й загальнолюдське; педагогіку народного календаря та специфіку виховання засобами різних видів народного мистецтва; народні погляди на ідеали дорослого, вихователя, учителя, їхні обов'язки перед дітьми, підлітками й молоддю у різних народів світу тощо;

– формування низки переконань, пов'язаних з етнопедагогічною творчістю – про цінність етнопедагогічних знань, можливість творчого застосування здобутків народної педагогічної культури в навчанні і вихованні сучасних дітей; про потребу індивідуалізації виховання з урахуванням національної належності дітей, специфіки їхньої соціалізації, особливостей сімейного виховання; про ґрунтування майстерності спілкування з батьками дітей, що є представниками різних народів, на культурологічній основі; про важливість самоосвіти в галузі етнопедагогіки для подальшої етнопедагогічної творчості;

– формування системи професійних компетенцій, які вможливають етнопедагогічну творчість – уміння застосовувати етнопедагогічні знання в процесі розв'язання стандартних і нестандартних задач з педагогіки; спроможність виявляти елементи традиційності в інноваційних технологіях навчання і виховання; уміння застосовувати окремі знання з етнопедагогіки у змодельованих і реальних ситуаціях педагогічного спілкування; навички організації народної гри, використання інших традиційних для народної педагогіки засобів виховання у процесі організації різних сучасних форм навчання і виховання дітей та молоді; навички організації дослідницької діяльності в галузі педагогіки з урахуванням проблематики етнопедагогіки;

– формування якостей особистості, які виступають підґрунтям для етнопедагогічної творчості – уважності, спостережливості, професійного мислення, емпатійності, відповідальності за благополуччя інших у процесі професійної діяльності, креативності, педагогічної інтуїції, позитивної професійної Я-концепції тощо.

Отже, в умовах полікультурності суспільства професіоналізм фахівця в галузі освіти забезпечує його етнопедагогічна творчість, яка ґрунтується на креативному оперуванні етнопедагогічним фондом знань з метою створення творчого самопочуття, організації діалогічного педагогічного спілкування, удосконалення освітнього процесу, зокрема й із метою формування творчої особистості учня, створення нових технологій, сучасних систем навчання і виховання тощо.

Особливості організації процесу формування етнопедагогічної творчості майбутніх вчителів різних профілів та вихователів закладів дошкільної освіти за визначеними у статті напрямами можуть виступати перспективами вивчення проблеми.

Використана література:

1. Бердяев Н. А. Смысл творчества. Опыт оправдания человека. Библиотека «ВЕХИ», 2000. URL: www.vehi.net/berdyayev/tvorch/06.html (дата звернення: 17.01.2019).
2. Етнонаціональна структура українського суспільства: довідник / Євтух В. Б., Трошинський В. Г., Галушко К. Ю., Чернова К. О. Київ : Наукова думка, 2004. 342 с.
3. Маркова А. К. Психологический анализ профессиональной компетентности учителя. *Советская педагогика*. 1990. № 8. С. 82–88.
4. Про освіту: Закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14> (дата звернення: 17.01.2020).
5. Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ : Міленіум, 2006. 344 с.
6. Ткаченко О. М. Етнопедагогічна творчість як умова професійної свободи вчителя-вихователя. *Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць. Серія «Педагогічні науки»*. Вип. 15. Полтава, 2015. С.45–50.
7. Ткаченко О. М. Теоретико-методичні засади формування етнопедагогічної компетентності майбутніх вчителів гуманітарного профілю : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2013. 554 с.

References:

1. Berdiaev, N. A. (2000). *Smysl tvorchestva. Opyit opravdaniya cheloveka* [The meaning of creativity. The experience of human justification]. *Byblyoteka «VEKhY» – Library «VEKhY»*. Retrieved from <http://www.vehi.net/berdyayev/tvorch/06.html> [in Russian].
2. Ievtukh, V. B., Troshchynskiy, V. H., Halushko, K. Yu. & Chernova, K. O. (2004) *Etnonatsionalna struktura ukrainskoho suspilstva* [Ethno-national structure of Ukrainian society]. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].
3. Markova, A. K. (1990). *Psykholohycheskyi analiz professionalnoi kompetentnosti uchytelia* [Psychological analysis of professional competence of teacher]. *Sovetskaia pedahohyka – Soviet pedagogics*, 8, 82-88 [in Russian].

4. Zakon Ukrainy Pro osvitu: pryiniaty 5 ver. 2017 r. № 2145-VIII. [Law of Ukraine about education from September 5 2017, № 2145-VIII]. (2017, September 9). *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 178-179 [in Ukrainian].
5. Sysoieva, S. O. (2006). *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti [Basics of pedagogical creativity]*. Kyiv : Milenium [in Ukrainian].
6. Tkachenko, O. M. (2015). Etnopedahohichna tvorchist yak umova profesiinoi svobody vchytelia-vykhovatelya [Ethnopedagogical creativity as a condition of professional freedom of the teacher-educator]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti – Origins of pedagogical skil.* (Ser. «Pedahohichni nauky». Issue 15.) (pp. 45-50). Poltava: PoltSU [in Ukrainian].
7. Tkachenko, O. M. (2013) Teoretyko-metodychni zasady formuvannia etnopedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv humanitarnoho profilu [Theoretical and methodological bases of formation ethnopedagogical competence of future humanities teachers References]. *Doctor's thesis*. Cherkasy: CherkNU [in Ukrainian].

Tkachenko O. M. Contents of ethnopedagogical creativity of the specialist in education

The dynamic of the present life, the globalization of the economy, the latest migration processes, the ethno-social structure of the country actualize the ethnopedagogical creativity of a specialist in the field of education. Ethnopedagogical creativity in a narrow and broad sense is considered as a kind of pedagogical creativity and an element of ethnopedagogical competence. The content of ethnopedagogical creativity of a specialist in the field of education is determined by the specificity of his activity and the structural-functional characteristic of ethnopedagogical competence. The article describes the characteristics of the content of ethnopedagogical creativity in the context of motivational-value, cognitive, operational-technological, individual-personal (structural) and epistemological, humanistic, communicative, training, educational, normative, informational (functional) components of ethnopedagogical competence.

The content of ethnopedagogical creativity defines the following directions of professional training of a specialist in the field of education, which can be realized during the classroom, independent, research work of students, during their pedagogical practice: forming the basis for ethno-pedagogical creativity of the teacher; the educator – the system of knowledge about the traditions of education and upbringing of children among Ukrainians and other peoples of the world; forming a number of beliefs related to ethno-pedagogical creativity – about the value of the ethnopedagogical foundation of knowledge, the possibility of creative use of the achievements of folk pedagogical culture at different stages of the pedagogical process; the formation of a system of professional competences that enable ethnopedagogical creativity – the ability and creative use of ethnopedagogical material at theoretical and practical levels, the ability to improve the acquired professional competences in the process of research activities; formation of personality traits that serve as the basis for ethnopedagogical creativity – attentiveness, observation, professional thinking, empathy, creativity, pedagogical intuition, etc.

Key words: pedagogical creativity, ethno-pedagogical competence, ethnopedagogical creativity, content of ethnopedagogical creativity of teacher-educator.

УДК 378:364-43

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.44>

Тулякова К. Р.

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ У ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ МЕДІАЦІЇ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ

Розглядається взаємозв'язок лінгвістики з психологією, риторикою, логікою. Визначено структурні складові англо-мовного професійно орієнтованого монологу як елементу публічного виступу. Авторка звертається до низки праць, присвячених даній темі, вказуючи на діапазон дослідження лінгвістики тим чи іншим науковцем, наводить психологічні характеристики, притаманні англо-мовному професійно орієнтованому монологу. У статті окреслено питання стосовно систематизації публічних промов та наведено розподіл за жанровою приналежністю: академічна промова, урочиста промова, соціально-політична промова, судова, церковно-богословська та соціально-побутова.

Метою статті є пошук оптимальних шляхів навчання англо-мовного професійно орієнтованого монологічного мовлення майбутніх фахівців у сфері медіації та врегулювання конфліктів.

Виокремлено ряд характеристик, які слід брати до уваги під час навчання, а саме: скерованість та підготовленість, тематичність, інформативність, зв'язність, логічність, безперервність, розгорнутість, ситуативність, спрямованість або однонаправленість, модальність. Наведено психологічні характеристики, притаманні англо-мовному професійно орієнтованому монологу.

Авторка розглядає публічне мовлення як особливий вид аргументативного тексту, який є наслідком взаємодії фахівця з індивідуальною та масовою свідомістю. Професійно орієнтований текст також розглядається за формою реалізації.

Публічні виступи досліджуються через призму основних функцій мови, зокрема у взаємодії з інтегративною, інспіративною, декларативною та перформативною функціями. Подано розподіл англо-мовного професійно орієнтованого монологу на структурні компоненти та наведено приклади відповідно до кожного з компонентів.

Таким чином, під час розробки навчальних завдань на основі відеоматеріалів публічних промов, було враховано психологічні фактори даного виду мовлення, що забезпечує не лише доступність та адекватність сприйняття, а й прискорює процес продуктивного відтворення набутих знань у формі професійно орієнтованих монологічних висловлювань.

Ключові слова: психолінгвістичні особливості, публічне мовлення, риторика, політичний дискурс, структурний компонент, сфера комунікації.